

شماره: ۰۰۰,۹۲,۲۵۸۹
تاریخ: ۱۳۹۲,۳,۲۵
پوست: دارد

بخشنامه
شماره ۱۲ مشترک
فنی و درآمد

**موضوع: بیمه اتباع بیگانه شاغل در کارگاههای
مشمول قانون تأمین اجتماعی و نحوه ارائه تعهدات قانونی**

حوزه
فنی و درآمد

اداره کل تأمین اجتماعی استان .....

باسلام

به منظور ساماندهی ضوابط مربوط به شناخت مشمولین و نحوه ارائه تعهدات قانونی به اتباع بیگانه شاغل در کارگاههای مشمول قانون تأمین اجتماعی، ایجاد وحدت رویه و همچنین رفع ابهامات مطروحه و تأکید بر اجرای صحیح مقررات قانونی مربوط، توجه واحدها را به رعایت موارد زیر جلب می نماید:

بخش اول - مستندات قانونی:

(۱) طبق ماده ۵ قانون تأمین اجتماعی، "بیمه اتباع بیگانه که طبق قوانین و مقررات مربوط در ایران به کار اشتغال دارند، تابع مقررات این قانون خواهد بود" مگر در موارد زیر:

الف) در صورتی که بین دول متبوع آنان و دولت جمهوری اسلامی ایران موافقت نامه های دو جانبه یا چند جانبه تأمین اجتماعی منعقد شده باشد که در این صورت طبق موافقت نامه عمل خواهد شد.

ب) هر گاه تبعه بیگانه طبق گواهی مقامات صالح دولت متبوع خود در مدت اشتغال در ایران در کشور خود یا در کشور دیگر در موارد پیش بینی شده در ماده " ۳ " قانون تأمین اجتماعی کلاً یا بعضاً بیمه شده باشند که در این صورت در همان موارد از شمول مقررات این قانون معاف می باشند .

تبصره: حوادث ناشی از کار اتباع کشورهای ملحق شده به مقاله نامه شماره «۱۹» سازمان بین المللی کار از شمول بند «ب» مستثنی می باشد و نرخ و مأخذ حق بیمه طبق آئین نامه ای خواهد بود که توسط سازمان تأمین اجتماعی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

(۲) یکی از قوانین و مقررات مربوط پیرامون اشتغال اتباع بیگانه، قانون کار جمهوری اسلامی ایران می باشد و ضوابط مورد عمل درخصوص این موضوع در مبحث سوم قانون مزبور "مواد ۱۲۰ الی ۱۲۹" تبیین گردیده است. بر همین اساس اتباع بیگانه در صورتی می توانند در ایران مشغول به کار شوند که دارای روایدید ورود با حق کار مشخص بوده و مطابق قوانین و آئین نامه های مربوطه، پروانه کار معتبر دریافت نموده باشند.

سازمان تأمین اجتماعی
مدیرعامل

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره:
تاریخ:
پیوست:
دارو

بخش دوم - مشمولین:

۳) با توجه به ماده قانونی فوق الذکر، اتباع بیگانه شاغل در کارگاههای مشمول قانون تأمین اجتماعی به چهار گروه زیر قابل تقسیم می باشند:

گروه اول - اتباع بیگانه که به استناد صدر ماده ۵ قانون تأمین اجتماعی، طبق قوانین و مقررات مربوط در ایران به کار اشتغال دارند.

گروه دوم - اتباع بیگانه مشمول بند «الف» ماده «۵» قانون تأمین اجتماعی.

گروه سوم - اتباع بیگانه مشمول بند «ب» ماده «۵» قانون تأمین اجتماعی.

گروه چهارم - اتباع بیگانه مشمول تبصره الحاقی به ماده «۵» قانون تأمین اجتماعی.

اینک به تشریح مشمولین گروههای چهارگانه فوق وتبیین ضوابط مربوطه، میزان حق بیمه و ارائه تعهدات قانونی پرداخته می شود.

بخش سوم - ضوابط بیمه اتباع بیگانه:

۴) ضوابط بیمه مشمولین گروه اول:

به موجب ماده «۵» قانون تأمین اجتماعی، کلیه اتباع بیگانه (به استثناء اتباع موضوع بندهای الف و ب ماده قانونی مذکور) که طبق قوانین و مقررات مربوطه در ایران اشتغال به کار دارند تابع مقررات عام قانون تأمین اجتماعی می باشند و از لحاظ پرداخت حق بیمه و برخورداری از مزایای قانونی (به جز مقرری بیمه بیکاری) همانند سایر بیمه شدگان خواهند بود. بنابراین کارفرمایان مربوطه مکلفند لیست و حق بیمه آنان را طبق مقررات به سازمان تأمین اجتماعی ارسال و پرداخت نمایند و در صورت تأخیر در ارسال لیست و پرداخت حق بیمه مشمولین این قانون، جرائم مقرر در قانون دریافت جرائم نقدی از کارفرمایان همانند سایر بیمه شدگان کارگاه محاسبه و وصول خواهد گردید.

۵) کارفرمایانی که این قبیل اتباع بیگانه را به کار می گمارند مکلفند با ارائه مدارک ذیل تقاضای نامنویسی آنان را از شعبه ذیربط بنمایند.

- اصل و تصویر مجوز اشتغال به کار صادره توسط اداره کل اتباع بیگانه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی یا اداره ذیربط آن در حوزه محل اشتغال.
- اصل و تصویر گذرنامه.
- فرم تکمیل شده پرسشنامه نامنویسی.
- لیست پرداخت حق بیمه.

سازمان تامین اجتماعی
مدیرعامل

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره:
تاریخ:
پوست:
دارو

۶) واحدهای نامنویسی شعب پس از اخذ مدارک مورد اشاره در بند "۵" و کنترل مشخصات مندرج در پرسشنامه نامنویسی با مدارک ارائه شده، موظفند ضمن تطبیق مدارک مربوطه و درج تصاویر آن در پرونده فنی، نسبت به تخصیص شماره شناسائی به بیمه شدگان موصوف و اعاده اصل گذرنامه و مجوز اشتغال به کار به کارفرما اقدام نمایند.

۷) چنانچه کارفرمایان نسبت به ارسال لیست و پرداخت حق بیمه این گروه از اتباع بیگانه که دارای رواید و پروانه کار معتبر می باشند اقدام ننمایند، رسیدگی به ادعای افراد مزبور مبنی بر اشتغال در کارگاههای مشمول قانون تامین اجتماعی و احراز سوابق بیمه ای تابع ضوابط جاری و مورد عمل سازمان می باشد.

۸) ضوابط بیمه مشمولین گروه دوم:

در اجرای بند "الف" ماده «۵» قانون تامین اجتماعی، در حال حاضر کلیه اتباع دولت جمهوری کره (کره جنوبی) که طبق قوانین و مقررات مربوط در کشور ایران به کار اشتغال دارند از تاریخ ۱۳۵۷/۳/۲۰ از شمول مقررات قانون تامین اجتماعی ایران معاف می باشند و بابت افراد مورد بحث حق بیمه مطالبه نمی گردد و متقابلاً کلیه اتباع ایرانی که طبق قوانین و مقررات مربوط در کشور کره جنوبی به کار اشتغال دارند از شمول قوانین و مقررات قانون تامین اجتماعی کشور مذکور معاف خواهند بود.

بدین ترتیب اشخاص حقیقی یا حقوقی تبعه کشور ایران که در کشور کره جنوبی به عنوان کارفرما فعالیت دارند مکلفند حق بیمه اتباع ایرانی را که نزد آنها اشتغال دارند طبق مقررات قانون تامین اجتماعی به سازمان بپردازند.

۹) ضوابط بیمه مشمولین گروه سوم:

مشمولین این گروه از اتباع بیگانه (مستند به بند "ب" ماده ۵ قانون تامین اجتماعی) افرادی هستند که طبق گواهی مقامات صالح دولت متبوع خود در مدت اشتغال در ایران نزد کشور خود یا در کشور دیگر از موارد پیش بینی شده در ماده "۳" قانون تامین اجتماعی (شامل : حوادث و بیماری ها ، بارداری ، غرامت دستمزد ، از کارافتادگی ، بازنشستگی و مرگ) کلاً یا بعضاً بیمه شده باشند.

۱۰) با توجه به اینکه مشمولین موصوف صرفاً در موارد یاد شده از شمول مقررات قانون تامین اجتماعی معاف می باشند لیکن در بقیه موارد مندرج در ماده ۳ قانون، شمول مقررات قانون تامین اجتماعی بر آنان مجری و حاکم خواهد بود، لذا چنانچه کارفرمایان این گروه از اتباع بیگانه با ارائه مدارک مشروح ذیل :

- اصل گواهی کارفرمای مربوط مبنی بر اینکه تبعه خارجی نزد کشور متبوع خود بیمه می باشد.
- اصل و ترجمه رسمی گواهی بیمه اجتماعی کشوری که تبعه خارجی نزد آن بیمه شده و به تأیید نمایندگی سیاسی کشور جمهوری اسلامی ایران رسیده است .
- اصل و تصویر گذر نامه .

شماره:
تاریخ:
پوست:
دارو

۱۲) کارفرمایی که این افراد را به کار می گمارند، مکلفند با ارائه مدارک ذیل تقاضای نامنویسی شاغلین خود را از شعبه ذیربط بنمایند.

- اصل و ترجمه رسمی گواهی بیمه اجتماعی کشوری که تبعه خارجی نزد آن بیمه شده و به تأیید نمایندگی سیاسی کشور جمهوری اسلامی ایران رسیده است.
- اصل و تصویر مجوز اشتغال به کار صادره توسط اداره کل اتباع بیگانه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی یا اداره ذیربط آن در حوزه محل اشتغال .
- اصل و تصویر گذرنامه .
- فرم تکمیل شده پرسشنامه نامنویسی .
- لیست پرداخت حق بیمه .

۱۳) واحدهای نامنویسی شعب پس از اخذ مدارک مورد اشاره در بند "۱۲" و کنترل مشخصات مندرج در پرسشنامه نامنویسی با مدارک ارائه شده، موظفند ضمن تطبیق مدارک مربوطه و درج تصاویر آن در پرونده فنی، نسبت به تخصیص شماره شناسایی به بیمه شدگان موصوف و اعاده اصل گذرنامه و مجوز اشتغال به کار به کارفرما اقدام نمایند.

۱۴) نرخ و دستمزد مبنای کسر حق بیمه بابت حوادث ناشی از کار مشمولین موصوف به موجب آیین نامه اجرایی قانون یاد شده مصوب ۸۰/۶/۱۴ هیات محترم وزیران، بر مبنای سه درصد حقوق و مزایای پرداخت شده به آنان است که می بایست هر ماه بدون رعایت حداکثر دستمزد مشمول کسر حق بیمه توسط کارفرما از حقوق و مزایای تبعه بیگانه کسر و طبق مقررات به حساب واریز گردد. لذا کارفرمایان این گروه از اتباع بیگانه مکلفند مادام که اتباع بیگانه نزد آنها اشتغال به کار دارند صورت مزد یا حقوق آنان را جداگانه تنظیم و حق بیمه متعلقه را کسر و به شعبه ای که لیست و حق بیمه سایر کارکنان خود را می پردازند ارسال و پرداخت نمایند.

۱۵) با توجه به اینکه ارائه حمایت‌های کوتاه مدت در مورد این قبیل افراد به محض وقوع حادثه ناشی از کار جاری می گردد، لذا صدور دفترچه تامین درمان برای این افراد منتفی خواهد بود، لیکن چنانچه پس از اعلام گزارش حادثه از سوی کارفرما و بررسی های لازم در چارچوب مقررات ماده ۶۰ قانون تامین اجتماعی و رعایت بخشنامه

سازمان تأمین اجتماعی
مدیرعامل

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره:
تاریخ:
پوست:
دارو

شماره "۱۶" امور فنی بیمه شدگان، حادثه از سوی واحد اجرایی ذیربط ناشی از کار تشخیص داده شود، می بایست نسبت به معرفی فرد حادثه دیده به مراکز درمانی، صرفاً در ارتباط با صدمات و عوارض حادثه ناشی از کار "مطابق فرم پیوست" اقدام گردد.

۱۶) حمایت های قانونی قابل ارائه موضوع این بخشنامه برای این گروه از اتباع بیگانه در مقابل حوادث ناشی از کار به شرح زیر خواهد بود:

- الف - خدمات درمانی تا بهبود حادثه دیده.
- ب- غرامت دستمزد ایام استراحت پزشکی در ارتباط با حوادث ناشی از کار در صورت عدم اشتغال و دریافت مزد از کارفرما.
- ج - غرامت نقص عضو.
- د - مستمری از کار افتادگی جزئی ناشی از کار.
- هـ - مستمری از کار افتادگی کلی ناشی از کار.
- و- مستمری فوت در اثر حادثه ناشی از کار.

منظور از حادثه ناشی از کار در مورد بیمه اتباع بیگانه، حوادثی است که در حین انجام کارموظف و به سبب آن (موضوع ماده ۶۰ قانون تأمین اجتماعی) برای بیمه شده مشمول قانون اتفاق می افتد.

بخش چهارم - سایر موارد:

۱۷) به موجب ماده ۱۲۸ قانون کار جمهوری اسلامی ایران، کارفرمایان مکلفند قبل از اقدام به عقد هرگونه قراردادی که موجب به کار گیری کارگران و استخدام کارشناسان و متخصصین بیگانه می شود، نظر وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی را در مورد امکان اجازه اشتغال تبعه بیگانه استعلام نمایند، لیکن در برخی موارد مشاهده می گردد در پاسخ به استعلام پیرامون وجود مجوز اشتغال به کار از سوی واحد های تعاون، کار و رفاه اجتماعی عنوان می گردد به دلیل عدم امکان دسترسی به سوابق اظهار نظر میسر نمی باشد، در صورتیکه بر اساس اعلام اداره کل اشتغال اتباع خارجی وزارت متبوع، تمامی پرونده های اتباعی که اقدام به دریافت پروانه کار نموده اند (حتی قبل از پیروزی انقلاب اسلامی) نزد اداره کل مذکور موجود می باشد و از این حیث هیچگونه ممنوعیتی جهت اعلام سوابق آنان وجود ندارد، لذا ادارات کل استانها می بایست ضمن هماهنگی و تعامل لازم با اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان ترتیبی اتخاذ نمایند تا منبهد واحدهای تابعه به هنگام ارائه تعهدات قانونی، پس از اطمینان از مجوز اشتغال اتباع بیگانه (که حاوی اطلاعاتی در باره نوع کار، محل اشتغال و مدت اعتبار پروانه کار می باشد) و عنداللزوم استعلام از مراجع مذکور برابر ضوابط فوق اقدام لازم را معمول نمایند. ضمناً ضروریست مجوز اشتغال به کار در پرونده فنی بیمه شده ضبط و نگهداری شود.

سازمان تامین اجتماعی
میرعالم

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره:
تاریخ:
پوست:
دارو:

۱۸) آن دسته از اتباع بیگانه که پیگیر تمدید اعتبار کارت موقت کار خود از سوی ادارات تعاون، کار و رفاه اجتماعی می باشند، تا فراهم شدن صدور کارت موقت جدید و یا تمدید آن بر اساس دستور العمل‌های مربوط و انجام کلیه مراحل قانونی ثبت نام، در صورت صدور گواهی مورد نظر در این ارتباط توسط ادارات مذکور مبنی بر تأیید شغل و منطقه کار مصوب و اعلام مجاز بودن آنان جزو اتباع بیگانه شاغل مشمول و همچنین مدت اعتبار آن، دریافت لیست و حق بیمه آنان و همچنین ارائه حمایت های مقرر در قانون تامین اجتماعی همانند سایر بیمه شدگان در مدت اعتبار تعیین شده بلامانع خواهد بود.

۱۹) در مورد آن دسته از اتباع بیگانه که قبل از اخذ مجوز لازم در کارگاههای مشمول قانون تامین اجتماعی اشتغال به کار داشته و مبادرت به ارسال لیست و پرداخت حق بیمه نزد سازمان نموده اند لیکن در دوره مورد نظر پروانه کار معتبر به سازمان ارائه نگردیده باشد، در صورت صدور گواهی و تأیید مراتب توسط اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان ذیربط یا واحد مربوطه آن در حوزه محل اشتغال، پذیرش سوابق پرداخت حق بیمه و برخورداری از مزایای قانونی آن بلامانع خواهد بود.

تذکره: چنانچه افراد موصوف در زمان درخواست بهره مندی از مزایای قانونی بلند مدت، دارای مجوز اشتغال به کار توسط مراجع ذیصلاح باشند، به منظور صیانت و حفظ حقوق آنان سوابق پرداخت حق بیمه گذشته نزد واحدهای اجرایی سازمان معتبر و ملاک اقدام در ارائه تعهدات قانونی خواهد بود.

۲۰) چنانچه ثابت شود وقوع حادثه مستقیماً ناشی از عدم رعایت مقررات حفاظت فنی و نیز بروز بیماری ناشی از عدم رعایت مقررات بهداشتی و احتیاط لازم از طرف کارفرما یا نمایندگان او بوده، سازمان می بایست با رعایت کلیه ضوابط قانونی هزینه های مربوط به معالجه و غرامات و مستمری‌ها و غیره را پرداخته و طبق ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی از کارفرما مطالبه و وصول نماید که اجرای ماده ۶۶ قانون تامین اجتماعی در این قبیل موارد حائز اهمیت بوده و مورد تأکید می باشد.

۲۱) چنانچه برخی از کارفرمایان بدون مجوز اشتغال نسبت به استخدام و به کارگیری اتباع بیگانه در کشور اقدام نمایند، لازم است واحدهای اجرایی مشخصات کامل کارگاه مورد نظر، از قبیل نام کارگاه و یا موسسه، نام کارفرما،

سازمان تامین اجتماعی
میرعالم

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره:

تاریخ:

پیوست: وارو

نشانی دقیق کارگاه ، نوع فعالیت ، تعداد کل کارگران ، تعداد اتباع بیگانه را مستقیماً به اداره کل استان اعلام و متعاقباً اداره کل اخیرالذکر می بایست مراتب را به اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان مربوطه منعکس نمایند. بدیهی است اقدام کارفرمایان درخصوص نحوه به کارگیری اتباع بیگانه و ارسال لیست و پرداخت حق بیمه که برخلاف موارد قانونی صورت می گیرد، هیچگونه تعهدی در زمینه ارائه حمایت های قانونی برای سازمان تأمین اجتماعی در قبال افراد مورد نظر نخواهد داشت.

۲۲) کد مالی تخصیصی برای نگهداری حسابهای درآمد موضوع تبصره الحاقی به لایحه قانونی اصلاح ماده ۵ قانون تامین اجتماعی مصوب ۷۸/۱۱/۴ مجلس شورای اسلامی (حق بیمه سه درصد حوادث ناشی از کار) " ۶۱۳۸ " می باشد.

۲۳) این بخشنامه ضمن بازنگری در مفاد بخشنامه های ۲۴۱، ۲۵۵، ۳۲۷، ۳۹۶، ۳۸۹، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۷، ۴۴۷، ۴۹۳ فنی، ۶ امور بیمه شدگان، ۲ مشترک فنی و درآمد و دستور اداری شماره ۱/۳۶۴۶۶-۵۲ مورخ ۱۳۸۴/۴/۲۹ و سایر ضوابط و مصوبات مربوطه تهیه شده و جایگزین می گردد و از تاریخ صدور، کلیه دستورها و اظهارنظرهای قبلی غیر قابل اجراء اعلام می گردد.

مسئول حسن اجرای این بخشنامه مدیران کل، معاونین بیمه‌ای، رؤسا و کارشناسان ارشد امور فنی بیمه شدگان، نامنویسی و حسابهای انفرادی ، امور فنی مستمریها و درآمد حق بیمه استانها، رؤسا و مسئولین واحدهای مذکور در شعب خواهند بود .

وین...التزین

سعید مرتضوی